

Gouwe Verhalen

De historie van Gouda, verteld door mensen die het verleden zelf beleefd hebben en meegebouwd hebben aan de ontwikkeling van de stad. Dat is de essentie van een serie interviews onder de titel Gouwe Verhalen.

3: John Endenburg (1922)

Peter van Eijkelenburg

John Endenburg, 72 jaar Olympiaan

“Een schoolvriendje van me voetbalde bij Olympia. Ik wilde ook op voetbal. Wij woonden in Kort Haarlem, dus was Olympia voor mij het dichtst bij. Zodoende werd ik daar lid. Dat was in 1936.

Tot m'n veertigste heb ik er actief gevoetbald, toen ik last kreeg van m'n rug. Het ging echt niet meer. En gek genoeg vond ik dat helemaal niet erg, Aan alles komt een eind, dacht ik blijkbaar nuchter. Daarna heb ik nog wel van alles gedaan voor de club. Van lijntrekken en tribunes verven tot elftallen leiden, coaching, en grensrechter spelen. Geen bestuursfuncties, want aan vergaderen heb ik altijd een grote hekel gehad.

Nu komen we nog elke ochtend met een mannetje of acht van de oude garde samen bij Olympia, om koffie te drinken en bij te praten. Van ongeveer half negen tot een uur of elf. Alleen de woensdagmorgen houdt iedereen vrij voor zichzelf.

Ik ben dus 72 jaar lid van de club en nu zelfs erelid. Ik zou daarom geen contributie meer hoeven te betalen. Maar dat doe ik natuurlijk toch. Uit clubgevoel, een idee van solidariteit met iets waar ik bij hoor.

John Endenburg, circa 1950. “Ik weet echt niet voor welke gelegenheid deze plechtige foto is gemaakt”.

Olympia begin jaren 50: Staand: John Endenburg (reserve), Jaap van der Reijden, Hennie Dijkman, Jan Dijkman, Hans Lenos, Klaas Kruit, Jopie Muilwijk, Thomas Boere, George de Groot, Toon Gravesteyn. Hurkend: Aart van Maaren, Jaap Bok, Ab van Zijst, Ko van Buren.

Olympia was niet voor de echte elite. Dat is een te groot woord. Wel voor de gegoede middenstand, zoals het toen genoemd werd. Er was zeker een vorm van ballotage. Dan ging het om je afkomst, wat je pa deed en of men een idee had dat je de contributie zou kunnen blijven betalen. Je moest je natuurlijk ook fatsoenlijk kunnen gedragen. Maar geld was toch wel het belangrijkste. Hoewel Olympia ook weer geen rijke club was, nog steeds niet trouwens.

Meteen na de oorlog werd dat anders. Toen was er bijna geen gegoede middenstand meer. En er waren wel veel nieuwe leden nodig, wilde de club blijven bestaan. Dus toen kwamen er ook bouwvakkers en zo. Op die mensen was overigens helemaal niets aan te merken. En de sfeer in de club veranderde er niet door. Dat je shirt in je voetbalbroek moest en dat je je kousen opgehesen moest houden, dat bleef zo. Dit was trouwens bij alle voetbalclubs de regel. Nee, op sportief gebied veranderde er niets, en qua omgang met elkaar ook niet.

Het voetbalspelletje lag en lukte me wel. Ik heb zeven jaar in het eerste elftal gespeeld, meestal rechts-half. Maar op links ging het ook wel. Ik was niet link, wel links, zei ik altijd. Ik was vooral goed in voorzetten en pasjes geven. Vreemd genoeg heb ik nooit één doelpunt gemaakt. Scoren was voor de vijfmansvoorhoede. Niet dat daar nou harde afspraken over werden gemaakt, maar het liep nu eenmaal zo. Er waren trouwens helemaal geen afspraken, geen spelsysteem, geen tactische bespreking vooraf. Je kreeg hooguit te horen: let een beetje op die en die vent.

Elke zondag had je natuurlijk 'n wedstrijd. Daar ging een groot deel van de dag mee heen. Want in de competitie speelde je natuurlijk meestal niet op het eigen veld. Dus ging het hele elftal op de fiets naar de omliggende plaatsen. Alleen naar Schoonhoven gingen we met het treintje. Dan moest je zelf je treinkaartje kopen en betalen, en later kon je met dat kaartje bij de penningmeester je reisgeld terugkrijgen.

In mijn eerste elftal was Bas Hagendijk de aanvoerder. Dan hadden we Jo Jue en Jo Spek. Piet Dijkshoorn was keeper, later ook Wim Mallon. Verder Loukie en Tinus Duys, Herman van Zutphen, Jan Breeman en Frans Hooymeyer.

Paul Happel was al meer dan 25 jaar penningmeester. Voorzitter van Olympia was Arend Piersma, een hoofdonderwijzer. Als jonge ventjes keken wij reuze tegen die mannen op. Andere bekende namen uit die tijd: Cas Reebeen, die was vertegenwoordiger, maar ook trompettist in een band, kon je geweldig mee lachen. Wim Oskam, toen drogist op de Markt.

Dick Brouwer, en Jan Rietkerk, van De Stad Parijs, winkel in huishoudelijke artikelen, ook op de Markt. Nico van Dantzig, zeer bekend van de krant en van de PvdA. En Wim van

Veteranentournoi ter gelegenheid van 50 jaar Feyenoord, 22 juni 1958. Endenburg zit uiterst links.

der Gijp natuurlijk, die vijf jaar trainer is geweest bij Olympia.

We hadden bij Olympia elke vijf jaar een eigen revue. Die ging steeds alleen maar over het clubleven en werd volledig gemaakt en uitgevoerd door leden. Ton van Kleef en de helaas veel te jong overleden Kor Perdijk schreven de sketches en de liedjes. Co van Buuren, die bij Olympia heel lang de bar gerund heeft, was altijd de regisseur van de revue en hij zong ook. Ik was lid van het koor bij die revue's. De repetities waren altijd geweldig leuk. Veel keet trappen, we hadden enorme lol onder elkaar. Bij de echte uitvoering ging het allemaal veel serieuzer, dat was iets minder.

Na de zeven jaar in het eerste elftal heb ik in het tweede gespeeld, daarna in het vijfde elftal en tot slot bij de veteranen. Ik heb ook veel tournooien gespeeld, bij Feyenoord, bij Quick Nijmegen en Hercules. Het was altijd heel gezellig onder elkaar.

Later ging ik elftallen leiden van de jongens en van de senioren. Ik moest de trainingen eens of tweemaal per week afwerken en per wedstrijd de opstelling maken. Met de hand de convocaties voor de wedstrijden schrijven. Je schreef je blauw. De datum, het elftal, de wedstrijdplek, het elftal, het aanvangstijdstip, de vertrektijd vanaf het Olympiaterrein, veranderingen noteren en op tijd voor vervanging zorgen

Stadsdrukkers en timmerlui

Johannes en Christiaan Endenburg kwamen in de 18-de eeuw uit Amersfoort naar Gouda en werden hier stadsdrukkers. Een neef van mijn vader heeft dat uitgezocht. Een broer van m'n opa was Endenburg de touwslager. Hij was de grondlegger van de latere zeilmakerij Endenburg. Maar wij waren van de arme tak van de familie. Mijn opa was timmerman, en m'n vader, Piet Endenburg, is ook als timmerman begonnen. Later heeft hij met Evert Sanders, broer van de wethouder, en Cor Tjibout de firma Sanders en Co gevormd. Dat bouwbedrijf deed vooral waterbouwkundig werk, veel rioleringen bijvoorbeeld, maar bouwde ook wel woningen. Het had op de Turfmarkt, naast Ons Huis, het honk van de PvdA, een grote werkplaats en timmerfabriek, voor de kozijnen en zo.

Ik ben geboren op de Raam, maar toen ik drie was, verhuisden mijn ouders naar de Christiaan de Wetstraat. Op de Willem de Zwijgerschool heb ik Mulo A en B gedaan, onder hoofdonderwijzer Van Lingen. Ik kon redelijk leren. In talen was ik beter dan in wiskunde, maar ik deed B er toch bij omdat ik later naar de MTS-Bouwkunde in Rotterdam wilde. Want ik wilde net als mijn vader in de waterbouw terecht komen. Mijn vader liet me helemaal vrij in mijn keuze voor een beroep. Hij heeft me nooit iets opgedrongen, maar dat soort werk vond ik mooi.

Ik heb een leuke jeugd gehad, helemaal prachtig. Mijn vader was niet vaak thuis, die moest 's avonds nog veel nieuw bouwwerk uitrekenen. Mijn moeder, Margaretha Kreeft, was wel streng, nou en of. De pantoffel werd niet gespaard, zal ik maar zeggen. Ik was waarschijnlijk ook wel een ondeugend jong. Maar zij was toch een best mens. Ik heb hele goede ouders gehad.

Ik had geen broer of zus, je went er aan om enig kind te zijn. Ik kon mezelf altijd goed bezighouden. Ik las heel veel. Als ik aan een boek begon, ging het achter mekaar uit. Ik las ook in bed, onder de dekens, met een zaklantaarntje. Dat mocht natuurlijk niet, maar ja. En ik speelde een beetje viool. Ik had niet veel talent, zei de muzikleraar, maar ik had wel het heilige vuur. Dat had ik overgekregen van Gerrie Spoelder, een buurmeisje. Als ik haar viool hoorde spelen, vond ik dat wel aardig. Daarom wilde ik het ook leren. Ik heb de orkestklasse van de muziekschool gehaald, maar verder kwam ik niet. Die Gerrie speelde veel beter, maar ze heeft het toch ook niet gered in de muziek. Ze was ook weer geen Janine Janssen natuurlijk. Gerrie Spoelder is later getrouwd met Wim Mallon, net als ik een Olympiaan.

Met m'n vriendjes gingen we vaak voetballen op een landje waar nu het Spaardersbad is. Om een of andere reden mocht dat niet van de politie. Die stuurde ons dus vaak van de

landje af, en regelmatig moesten we daarvoor op het politiebureau komen. Tot op de dag van vandaag weet ik niet waarom wij daar niet mochten voetballen.

We zwommen in de IJssel, voorbij de Waaiersluis, als we spijbelden van school. En als we op Olympia waren, zwommen we natuurlijk in de Breevaart. Aan de Goejanverwelledijk gingen wel op elkaar schieten, met zelfgemaakte pijlen en boog. De zomervakanties brachten wij jongens ook altijd op het Olympia-terrein door. In de vakantie weggaan was toen nog niet gewoon. En als sommige jongens toch met vader en moeder mee weg moesten, dan hadden sommigen van hen gewoon de pest in! Zelf herinner ik me dat ik een keer met m'n ouders naar Bouillon ging, in de Ardennen. Dat was een reisje met de aanemers- en patroonsbond. Of we gingen een week, of soms twee, naar Scheveningen. Maar meestal bleven we tijdens de zomervakantie gewoon thuis.

John Endenburg kort na de oorlog op het terrein van Kamp Princenhage, bij Tilburg. "Die motor van de ordonnance en had ik als verrassing voor mijn vrouw geleend om een fotootje aan haar te sturen. Motorrijden kon ik helemaal niet."

capaciteiten, denk ik. Daar hebben ze misschien wel helemaal gelijk in gehad.

In Engeland heb ik wel mijn latere vrouw leren kennen. Sarah McBain heette ze, kwam uit Schotland, en werkte in de kantine van de YMCA waar ik regelmatig kwam. Die liefde is langzaam gegroeid en ze is met me meegegaan naar Nederland. We hebben twee dochters en een zoon gekregen, Irene, Margaret en Piet.

Ik ben als vrijwilliger naar Indonesië gegaan, voor de politionele acties. Ik wilde dat Indonesië voor Nederland behouden bleef, omdat het land een goudmijn voor ons was. Dat vond ik toen. Maar als je daar dan een tijdje bent, denk je: wat moeten we hier eigenlijk? Het is ons land niet, wij hebben er in wezen niets te doen. Dit land is van deze mensen, besefte ik. Maar we hebben ze hier en daar wel 'n duwtje gegeven. Je moest die mensen soms een beetje op de goede weg helpen.

Ik was bij de genie, bruggen en wegen bouwen en herstellen, na de vernielingen door de Jappen. Het land opbouwen, eigenlijk was het dus ontwikkelingswerk. Bijna drie jaar heb ik er gezeten en al die tijd heb ik gelukkig geen schot gelost. Zelfs niet op 'n varken, wat m'n kameraden nog wel eens wilden doen bij

Oorlog en Indonesië

In de oorlog heb ik vaak ondergedoken gezeten. Er waren natuurlijk razzia's om jongemannen zoals ik, op te pakken om in Duitsland te gaan werken. Ik zat op de MTS in Rotterdam en had daar een bewijs van. Dus voelde ik me redelijk veilig. Maar je wist maar nooit. Als we hoorden dat er een razzia te verwachten was, verstopte ik me in een oude schuur aan de Houtmansgracht en bracht daar de nacht door. En dan in de vroege ochtend naar huis sluipen en maar hopen dat je niet gezien werd.

In 1944 studeerde ik af aan de MTS. Ik heb me gemeld als vrijwilliger bij het leger, met de bedoeling reserve-officier te worden. Voor die opleiding werd je toen naar Engeland gestuurd. Maar ik heb het nooit verder gebracht dan pelotonscommandant. Ik ben zonder opgaaf van redenen afgewezen voor officier.

Wegens te weinig leidersca-

Zogenaamd als oorlogsge-wonde op Sumatra. "Nou, 't viel enorm mee. Ik had een zware balk op m'n voet gekregen. Ik moest alleen 'n poosje met een stok lopen".

wijze van tijdverdrijf. Ik had een stengun, maar die was kapot. Als je daarmee wilde schieten, viel de kogel vlak voor je in het zand!

Bouwtoezicht in Gouda

In 1951 kwam ik met het schip de Zuiderkruis terug naar Gouda en ging ik werk zoeken. Mijn vader dacht dat er misschien wel wat was voor mij bij Bouw- en Woningtoezicht van de gemeente. Dat klopte. Ik kon beginnen als opzichter in de nieuwbouw. Mijn chef, Groenendijk, stuurde me om te beginnen naar een bouwproject in Korte Akkeren, waar ik moest toezien bij een heistelling. De baas daar was Tijs Stout. Die is nu 95 jaar oud en woont nog zelfstandig. Deze Stout gooide me echt voor de leeuwen, ik heb heel veel van hem geleerd. Als je hem wat vroeg, dacht hij altijd even na, daarna kwam een pasklaar afgewogen antwoord, en dat was het dan ook. Ik moest de heipalen kalenderen. Dat betekende dat je na dertig slagen van het heiblok de zakking van de paal moest bepalen. In die tijd werd er nog geen grondonderzoek gedaan tevoren, zoals nu. Ik moest ook de kwaliteit van de palen bekijken, ze mochten niet gescheurd zijn.

Ik begon dus met toezicht op heiverken, en dat is achteraf gezien het rotste werk geweest.

Later kwam ik op de tekenkamer van de gemeente. Dat vond ik leuk werk. Zelf meewerken aan woningbouwplannen, bouwtekeningen maken en zo, dat kon ik aardig. Zo heb ik getekend aan Willem de Zwijgersingel, de Gaarlandsingel, de Da Costakade, Wilhelminaweg en Herenstraat. Tussendoor was ik nog op de bouw zelf actief als opzichter, voor controle op het metselwerk en het stucadoren bijvoorbeeld.

Nog weer later kwam ik op het projectbureau te werken, maar daar was het veel vergaderen en daar werd ik gek van. We werkten er aan de voorbereiding van nieuwe stadsdelen. Gouda Noord en later Bloemendaal. De straatindelingen maken, bepalen waar alle kabels, leidingen en rioleringen moesten komen en zo. Van het beruchte Gat van Bloemendaal weet ik niet veel. Ik denk dat ze teveel vroegen voor de grond. Maar meneer Harms, de wethouder, heeft dat later weer aardig voor elkaar gedokterd.

Olympiaan tot aan mijn dood

Fietsen gaat nu niet meer, maar wandelen wel. Vanaf deze aanleunwoning van de Savelberg naar het Olympiaterrein lopen lukt me nog. Ik woon hier zes jaar. Daarvoor waren we in de Jacob Roggeveenlaan, maar dat huis werd veel te groot. Hier is alles gelijkvloers en ik kan verzorging krijgen, als dat nodig wordt. Mijn dochter Irene kookt elke dag voor me, zij brengt m'n maaltijd tussen de middag hierheen. En één ding weet ik: ik blijf lid van Olympia tot aan mijn dood.

Bij de genie. Endenburg staat tweede van rechts.

Pelotonselftal in Zuid Sumatra. John Endenburg, middelste rij, midden. "De anderen leven niet allemaal meer..."